

PROLÓGUS

Nem így képzeltem.

Régóta tűnődöm, milyen is lenne, ha újra találkoznánk. Régóta rettegek tőle és reménykedem benne, hogy egyszer csak hirtelen ott állsz előttem.

Ez lenne az a nagyszerű pillanat?

Nagyon csalódott vagyok.

Elsősorban természetesen magamban csalódtam. Ahogy többnyire. Általában magamban keresem a hibát. Hosszú évek gyakorlatával ezt szinte tökélyre fejlesztettem. A véremben van, anyámtól örökölttem. Akár egy keresőkutya a drogot, úgy kutatok fel minden hibát. Magamban.

Életem fontos eseményei csak nagy ritkán zajlottak pont úgy, ahogy elképzeltem magamnak. De azt hiszem, nem csak én vagyok így ezzel, gyakran tapasztalom, hogy mások kitartóan szépítgetik utólag a tényeket, hogy a nászutak, évfordulók, gyerekkoruk mozzanatai sorsdöntő eseményekké váljanak, amelyekről aztán némi álszerénységgel számolnak be az ismerősöknek, és egy idő után maguk is elhiszik, hogy így történtek.

Újra és újra meglepődöm magamon, amikor áradozva mesélek – sokszor sajnos kéretlenül – a gyerekeim születéséről.

Mindig úgy hangzik, mintha kivételes szépségű és persze ráncatlan újszülötteimet csak könnyedén kipottyantottam volna. Pedig a legidősebb fiamat fogóval kellett világra segíteni, az ikrek egyike pedig úgy nézett ki a születése pillanatában, mintha a gyilkos babát, Chuckyt és az indián sámánt, Ülő Bikát keresztezték volna, kevés sikerrel. Egyébiránt mindkét szülemnél villámgyorsan a legtávolabbi szülősobába vittek, ahogy elkezdődtek a fájások, nehogy velőtrázó sikolyaim súlyos traumát okozzanak a többi vajúdó nőnek.

Ugyancsak meglepődve hallgatom a férjemet vagy akár magamat, ha az esküvőnkről mesélünk. Már-már én is elhiszem, hogy szerelmi házasság volt a miénk. Pedig valójában örülök, hogy alig volt tanúja a házasságkötésünknek, és emlék sem maradt róla, mivel anyámra ebben abszolút lehet számítani: különös tehetsége van hozzá, hogy kivételesen rossz fotókat csináljon, szinte semmit nem lehet látni rajtuk. A képeken én csak egy elmosódott mustársárga folt vagyok, denevérujjú, ejtett nyakú ruhában, és tudomásom szerint soha, sehol nem voltak kirakva ezek a fotók. És nemcsak a fényképek elégtelen minősége, hanem az ara elégtelen érzései okán is. Erről az esküvőről soha nem áradozott senki, aki jelen volt. Nyilván érezték, hogy valami nem stimmel. Pedig a mai napig nem meséltem senkinek a bűnömről.

Olyan átkozottul régen volt már. Húsz éve.

Mintha nem is az én életemben történt volna. Más ember voltam akkoriban. És talán más ember lett volna belőlem, ha másként döntök. De ennek már semmi jelentősége. Jó sok idő telt el, és közben semmivé lettek az álmaim meg a rémálmaim is.

Most meg ez a találkozás. Pár perce még teljes bizonyossággal állítottam volna, hogy a régi sebek begyógyultak, visszaállt az eredeti állapot; és fogadni mertem volna, hogy magabiztosan, kedvesen, lazán viselkednék, ha véletlenül szembetalálkoznék veled.

Nyilvánvalóan tévedtem. Az évtizedek óta többnyire zökkenőmentesen működő elfojtási mechanizmusom hirtelen úgy robbant szét, mint a kerékgumi kétszázas tempónál. Csak nyugalom, különben ebből még komoly dologi és személyi kár is lehet.

Azonnal felismertelek ott a magyalbokrok mögött. Ami szép teljesítmény tőlem ebből a távolságból és a bifokális lencsém dacára, amit már három éve használok, de még mindig nem szoktam meg. Tulajdonképpen mindig azt látom elmosódottan, aminek élesnek kellene lennie, és fordítva. Két évvel ezelőtt azért is tévedtem el reménytelenül Aix-en-Provence állítólag kihagyhatatlan, bájos kis sikátorában, mert sem a térképen, sem az utcatáblákon nem tudtam kibetűzni az utcák nevét. Elmosódott, lila levendulás zsákocskák ringatózó tengerében éreztem magam, és végül kénytelen voltam WhatsAppon elküldeni a családomnak a tartózkodási helyemet, hogy szedjenek össze. A mobilomon beállított betűnagyság miatt már jó ideje a fiaim gúnyolódásának céltáblája vagyok, szerintük többméteres távolságból el lehet olvasni az üzeneteimet. Az sem kellemes emlék, amikor az uszodában először a férfióltözőbe nyitottam be, aztán meg a forgókapuval küzdöttem, mert rossz irányból próbáltam átmenni rajta. Pedig rajtam volt a kontaktlencse.

Persze eszembe jutottál olykor, és időnként fáj is kicsit. Október elseje, a temetés napja pedig mindig szomorú emléket idézett az évek során. Nem voltam ott, és később sem jártam soha a sírnál. Hisz csupán egy üres gödör, amelybe nem temettek holttestet, csak az álmaimat.

Azt hittem, megbékéltem mindazzal, ami akkor történt. De most, hogy itt látlak, már tudom, hogy tévedtem. A lelki békémnek annyi.

Még mindig büszke és kihívó a testtartásod. Egy olyan ember tartása, akinek semmiért nem kellett megküzdenie. Neked minden az öledbe hullott. Nekem nem.

Azóta felnőttem, érett ember lettem, legalábbis részben. Tényleg minden okom megvan rá, hogy emelt fővel lépjek eléd. Őszintén, büszkén.

Reflexből mégis gyorsan leguggolok az egyik sírkő mögé, visszafojtom a lélegzetemet. Tényleg én lennék ez? Ez az összegörnyedt alak? Szorosan becsukom a szemem. Őrület. Mintha láthatatlanná válnék azáltal, hogy én nem látok. Egy kétéves gyerek reagál így, amikor fél a gonosz boszorkától. Nem egy élettapasztalattal rendelkező nő, aki gondosan kerül a tűző napot, és rendszeresen jár kontrollra a fogorvoshoz. Ebben a pillanatban egyedül a térdem és a derekam jelzi, hogy benne vagyok a korban. Egyébként úgy viselkedem, mint egy éretlen húszéves, aki nem teljesen beszámítható.

Nem, képtelen vagyok rá! Úgy látszik, két évtized sem volt elég, hogy túltegyem magam rajta. Kedves sors, kérek, ne most! Talán holnap. Vagy inkább holnapután, vagy még inkább sohanapján! Egyszerűen nem tudok magabiztosan és hihetően a szemedbe hazudni.

Így aztán guggolok tovább a sírkő takarásában, a lábam már nem is érzem, mintha elhalt volna, medence- és deréktájon viszont mindenem sajog a szokatlan görnyedéstől. Fenyegetően roppannak az első porcok. A cipőm sarka lassan süpped bele a puha földbe, ezért kénytelen vagyok még groteszkebb tartást felvenni. Kinyitom a szemem, és egy utolsó kétségbeesett mentéssel megragadom a festőien élém lógó nyírfa egyik ágát.

Sikerült. Úgy tűnik, egyelőre megakadályoztam a katasztrófát. Kissé nyitott szájjal, lassan, apró lökésekkel fújom ki a levegőt, ahogy ezerszer gyakoroltuk a terápián arra az esetre, ha bármikor feszült lennék, vagy pánikolni kezdenék.

Tegnapig még azt gondoltam, az egyhangúság és a rutin életem legnagyobb problémája. De esküszöm, ha testi-lelkileg sértetlenül kerülök ki ebből a helyzetből, soha többé nem kívánom meggondolatlanul, hogy izgalmasabb legyen az életem.

Az ember nem lehet elég óvatos abban, amit kíván. Egy ismerősöm, Helga könnyű kis szerelmi kalandra vágyott – most ikreket vár a csomagfutártól. Tehát: itt és most hivatalosan mindent visszavonok. Úgy szeretem az életem, ahogy van, és a jövőben megelégszem annyi izgalommal, amit a Netflix sorozatai, az iskolai betlehemes játék megszervezése és mások gondjai nyújtanak – a barátnőim fele most vált el, vagy válófélben van.

És láss csodát, ez egyszer legalább szerencsém van. A vékony nyírfaág, amibe kapaszkodom, úgy tűnik, kitart, és lassan képes vagyok nyugodtan lélegezni.

De ekkor, minden előjel nélkül, sőt kárörvendő hirtelenséggel, az alattomos ág letörik. Már-már úgy érzem, a nyírfaszándékosan taszít a vesztembe. A korán virágzó növények. Jól ismerjük őket. Aljasok mind. És a nyír a legagresszívabb mind közül.

Olyan az egész, mint egy jelenet a hetvenes évek szitkomjából, a *Klimbimből* Ingrid Steegerrel és Peer Augustinskivel. Hátraesem, nem túl hirtelen, de kivédhetetlenül, mint egy lassított felvételen, ám mégis pusztító lendülettel. Valami recsen, törik. Lehetne akár az amúgy is gyenge lábakon álló önbizalmam is.

Előrelátóan megint lehunyom a szemem. Csönd. Lehet, hogy nem is vettél észre? Nem valószínű, bár a korral talán romlott a hallásod, és a szürkehályog is megtámadta már a szemed. Reménykedni azért lehet.

Lassan, bizakodva szívom be a levegőt, hogy erősítsem a karmámat. De sajnos nem segít. Lépteket hallok közeledni. Egyre közelebbről. Aztán megint csönd.

Érzem, hogy nézel, mielőtt meghallom a hangod. Meghitt, ismerős hang. Talán picit rekedtebb, mint régen.

– Judith.

Nem kérdezed, kijelented.

Várok még két pillanatot, aztán belátom, hogy semmi értelme tovább reménykedni, hogy ez itt valaki mással történik, vagy jelenet egy rossz filmből, ami furcsamód magától visszaugrik arra a pontra, ahol menthetetlenül félresiklott minden.

Akkor. Amikor itt, igen, majdnem pontosan itt, bekövetkezett az életemben az, amit nemes egyszerűséggel sorszerűnek mondanak.

Kelletlenül kinyitom a szemem. Ez hát a valóság: egy elhanyagolt síron heverek, az álnok nyírfa alatt. Esés közben összetörtem két porcelánangyalkát, és kioltottam egy örökmécses lángját. A délutáni nap sugara spotlámpaként világítja meg a megfeketedett sírkő feliratát:

Mindennek megvan a maga ideje.

Ideje van a sírásnak,

ideje a nevetésnek.

Ideje van a gyásznak,

ideje a táncnak.

Ideje van a megkeresésnek,

ideje az elvesztésnek.

A sírkövön látható nevek ismerősek: Wilma és Herbert Kallensee. Építőanyag-kereskedésük volt a Wilhelmstrassén, mielőtt az öreg Kallensee a jülichi régió legnagyobb építőipari vállalkozója lett, majd lelépett anyám pedikűrösével, az egyedülálló Frau Jürgensmeyerrel. Hogy miért nyugszik mégis a felesége mellett a vén szoknyavadász, arról fogalmam sincs. A szeretője mindenesetre külön sírban fekszik, három sorral odébb. Úgy látszik, mégsem volt túl tartós a kapcsolat.

Mindig sajnálom azokat, akik egyedül nyugszanak a sírjukban. Egy sírkőnek egyetlen névvel ugyanolyan szomorú üzenete van, mint a társkereső oldalak fotóin a nőknek, akik a kedvenc szobanövényük vagy a macskájuk mellett pózolnak. Számomra nincs lehangolóbb egy szingli sírnál. Egy okkal több, hogy az ember ne váljon el idősebb korában.

A volt férjed ugyanis jó eséllyel új és utolsó felesége családi sírboltjába kerül, míg a te szeretőd még holtában is vonakodik választani közted és az exe között, így tengerbe szórásos anonim temetéssel próbál kibújni a dologból, bár soha életében nem járt veled a tengernél.

A nagy kriptákat szeretem a legjobban – akkorák, mint a füves napozók egy szvingerklubban –, amelyekben egész nemzedékek tobzódnak boldogan. Ez tartalmas életre vall a szememben, gyerekekkel, gyerekek gyerekeivel, férjjel, akivel élete végéig olyan jól megértette magát az ember, hogy holtában is mellette szeretne nyugodni.

Pedig hát sokan vagyunk, akik már életünkben sem szeretnénk a férjünk mellett feküdni. A korról a férfiak olyan hangokat kezdenek kiadni, amelyekben már nincs semmi emberi, leginkább egy levegőért kapkodó mopszra emlékeztetnek, miután futott egy kört a háztömb körül. Anyám egyik kolléganője hatvanévesen leszbikus lett, mert nem bírta tovább elviselni hetvenéves párja hangos horkolását. „Mindegy, mit csinált, valamilyen hangot adott közben – árulta el anyámnak kéretlenül a barátnője egy hirtelen jött, őszinte pillanatában. – És folyton valami kásás fehér dolog gyűlt a szája sarkába. Én mondom, rémes együtt élni egy idős férfival. Nyögnek és búzlenek, és azt a szagot nem tudod eltüntetni, csinálhatsz bármit. A halál bűze árad a pórusaikból. Azt kívánom, kedves Uschi, hogy még időben lépj.”

Apám hatvannyolc éves korában halt meg, tehát nem sokkal azelőtt, hogy ő is elkezdett volna öregszagot árasztani. Azóta már a kolléganő nyögdecslő-búzló férje is a föld alá

került, valahol a kápolnától balra van a sírja. Megnyugtató, hogy a szülővárosomban lassan kevesebb az ismerős az élők között, mint a temetőben. És a jövő héten, csütörtökön ismét átigazol valaki a másik csapatba. Anyám.

Ha szóba került köztünk a halál, mindig azt kérte, hogy itt temessék el. „Miért kellene a halálom után hozzászoknom egy új otthonhoz? Ehhez már tényleg túl öreg vagyok” – mondta. Talán így akart rávenni, hogy végre visszatérjek ide.

Sokszor eltöprengtem azon, vajon sejtette-e, mi az igazság, vagy talán tudta is? Lehet, hogy valamikor megtalálta a naplómát? Ha nem, még ott kell lennie, ahová húsz éve eldugtam. Ma megkeresem és eldobom, elégetem, széttépem, savval maratom szét, bárhogya is, de gondoskodom róla, hogy eltűnjön a föld színéről, hogy ne okozhasson kárt senkinek. Már rég meg kellett volna tennem. Egyenesen tragikomikus lenne, ha éppen most kerülne rossz kezekbe.

Húsz évvel ezelőtt nem volt szívem megsemmisíteni. Úgy éreztem, ezzel elárulnám életem nagy szerelmét, életem nagy álmát. Annak idején ez nagyon is érthető volt. Te jó ég, akkoriban boldog voltam, és boldogtalan, patetikus, naiv, szerelmes, elveszett, romantikus.

De már rég nem vagyok egyik sem. Kivéve talán a boldogtalan. De az is csak egy kicsit. És nem jobban, mint mások.

Az egyik széttört angyalszárny szúrja a fenekemet, és ezzel rákényszerít, hogy szembenézzek az elviselhetetlen valósággal. Belehunyorgok a napba.

– Judith.

Lenézel rám. Épp úgy, mint régen.

– Szia. Rég nem találkoztunk – mondom.

Húsz év kellett ehhez a mondathoz.

Hát nem, tényleg nem ilyennek képzeltem a viszontlátást.